YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)

25 päivänä kesäkuuta 2009 *

Asiassa C-430/07,

jossa on kyse EY 234 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Raad van State (Alankomaat) on esittänyt 12.9.2007 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 17.9.2007, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Exportslachterij J. Gosschalk & Zoon BV

vastaan

Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja A. Rosas sekä tuomarit J. N. Cunha Rodrigues, J. Klučka, U. Lõhmus (esittelevä tuomari) ja A. Arabadjiev,

* Oikeudenkäyntikieli: hollanti.

julkisasiamies: P. Mengozzi,
kirjaaja: johtava hallintovirkamies M. Ferreira,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon 11.9.2008 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– Exportslachterij J. Gosschalk & Zoon BV, edustajinaan advocaat K. Defares ja advocaat S. M. Goossens,

– Alankomaiden hallitus, asiamiehinään C. M. Wissels, D. J. M. de Grave ja M. de Mol,

– Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään F. Erlbacher ja M. van Heezik,

kuultuaan julkisasiamiehen 20.11.2008 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee poikkeuksellisista tukitoimenpiteistä naudanliha-alalla 18.12.2000 annetun komission asetuksen (EY) N:o 2777/2000 (EYVL L 321, s. 47), sellaisena kuin se on muutettuna 19.1.2001 annetulla komission asetuksella (EY) N:o 111/2001 (EYVL L 19, s. 11; jäljempänä asetus N:o 2777/2000) 2 artiklan tulkintaa, kyseisen 2 artiklan 2 kohdan pätevyyttä sekä direktiiveissä 89/662/ETY, 90/425/ETY, 90/675/ETY ja 91/496/ETY tarkoitettujen terveystarkastusten ja -valvonnan rahoittamisesta 29.1.1985 annetun neuvoston direktiivin 85/73/ETY (EYVL L 32, s. 14), sellaisena kuin se on muutettuna ja kodifioituna 26.6.1996 annetulla neuvoston direktiivillä 96/43/EY (EYVL L 162, s. 1; jäljempänä direktiivi 85/73), 5 artiklan 4 kohdan toisen alakohdan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa vastapuolina ovat Exportslachterij J. Gosschalk & Zoon BV (jäljempänä Gosschalk) ja Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (Alankomaiden maatalous-, luonto- ja elintarvikeministeri) ja joka koskee Gosschalkin maatilalla olleille yli 30 kuukauden ikäisille naudoille touko–joulukuussa 2001 naudan spongiformisen enkefalopatian (jäljempänä BSE) määrittämiseksi tehtyjen testien rahoittamista.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Yhteisön säännöstö

3 Terveyttä koskevista vaatimuksista tuoreen lihan tuotannossa ja markkinoille saattamisessa 26.6.1964 annetun neuvoston direktiivin 64/433/ETY (EYVL 1964, 121, s. 2012), sellaisena kuin se on muutettuna 22.6.1995 annetulla neuvoston direktiivillä 95/23/EY (EYVL L 243, s. 7; jäljempänä direktiivi 64/433) liitteessä I olevassa VI luvussa säädetään ”ante mortem” -terveystarkastuksen osalta seuraavaa:

”– –

27. Tarkastuksessa on todettava:

a) sairastavatko eläimet ihmisiin ja eläimiin tarttuvaa tautia tai onko eläimen oireiden tai yleistilan perusteella syytä epäillä sen sairastavan tällaista tautia,

– –”

4 Direktiivin 85/73 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että ne kantavat liitteessä A määrättyjä yksityiskohtaisia sääntöjä noudattaen yhteisön maksun mainitussa liitteessä tarkoitettujen tuotteiden tarkastuksista ja valvonnasta aiheutuvista kustannuksista, mukaan lukien direktiivissä 93/119/ETY säädettyjen vaatimusten mukaisesti eläinten suojelun varmistamiseksi teurastamoissa tehtävien tarkastusten ja valvontatoimenpiteiden kustannukset.”

5 Direktiivin 85/73 4 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Kunnes yhteisön maksuja koskevat säännökset annetaan, jäsenvaltioiden on huolehdittava muiden kuin 1, 2 ja 3 artiklan soveltamisalaan kuuluvien tarkastusten ja valvonnan rahoituksesta.

2. Jäsenvaltiot voivat 1 kohdassa säädettyä tarkoitusta varten kantaa kansallisia maksuja noudattaen yhteisön maksuja koskevia periaatteita.”

6 Kyseisen direktiivin 5 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Yhteisön maksut vahvistetaan siten, että ne kattavat kustannukset, joita toimivaltaiselle viranomaiselle aiheutuu

– tarkastusyksikön palkka- ja sosiaalikustannuksista,

– tarkastusten ja valvonnan toteuttamiseen liittyvistä hallintomenoista, jollaisina voidaan pitää tarkastajien jatkuvasta koulutuksesta aiheutuvia kustannuksia,

1, 2 ja 3 artiklassa tarkoitettujen tarkastusten ja valvonnan täytäntöön panemiseksi.

2. Maksujen suora ja välillinen palauttaminen on kiellettyä. Jäsenvaltion mahdollisesti soveltamaa liitteissä A, B ja C määrättyä keskimääräistä kiinteää maksua ei kuitenkaan yksittäisiä tapauksia arvioitaessa pidetä välillisenä palauttamisena.

3. Jäsenvaltiot saavat kantaa määrältään yhteisön maksuja suuremman maksun edellyttäen, että kunkin jäsenvaltion kantamien maksujen yhteismäärä ei ole suurempi kuin tarkastuksen tosiasialliset kustannukset.

4. – –

Tämä direktiivi ei vaikuta jäsenvaltioiden mahdollisuuksiin kantaa epitsoottisten eläintautien ja tarttuvien eläintautien torjuntaan tarkoitettua maksua.”

7 Direktiivin 85/73 liitteessä A olevassa I luvussa, joka koskee direktiivien 64/433/ETY, 71/118/ETY, 91/495/ETY ja 92/45/ETY soveltamisalaan kuuluvaan lihaan sovellettavia maksuja, säädetään seuraavaa:

”Maksu, jota tarkoitetaan 1 artiklassa, vahvistetaan 5 artiklan 1 kohdan mukaisesti seuraavasti:

1. Jäsenvaltiot kantavat teurastustoimenpiteisiin liittyvinä tarkastusmaksuina seuraavat kiinteät maksut, tämän kuitenkaan rajoittamatta 4 ja 5 kohdan soveltamista:

a) naudanliha

– täysikasvuiset nautaeläimet: 4,5 [euroa] eläimeltä,

– nuoret nautaeläimet: 2,5 [euroa] eläimeltä;

_ _”

8 Tarttuvien spongiformisten enkefalopatioiden epidemiologisesta valvonnasta ja päätöksen 94/474/EY muuttamisesta 23.4.1998 tehdyssä komission päätöksessä

98/272/EY (EYVL L 122, s. 59) määrättiin erityisesti jäsenvaltioiden velvollisuudesta toteuttaa sen liitteessä mainittujen edellytysten mukaisesti vuotuinen valvontaohjelma, jonka tarkoituksena on ilmoittaa uusista eläinten sairaustapauksista.

9 Päätöksen 98/272, sellaisena kuin se on muutettuna 5.6.2000 tehdyllä komission päätöksellä 2000/374/EY (EYVL L 135, s. 27), liitteessä IV A mainitaan kolme testiä, joiden on todettu olevan erittäin herkkiä ja tarkkoja eläinten tarttuvien spongiformisten enkefalopatioiden havaitsemiseksi taudin kliinisessä vaiheessa.

10 Kyseisen liitteen mukaan hyväksyttyjä testausmenetelmiä ovat seuraavat:

”1. Immunoblottausmääritys Western blotting -menetelmää käyttäen proteaasiresistentin PrPRes-fragmentin havaitsemiseksi (Prionics Check test).

2. Kemiluminesenssiin perustuva ELISA-testi, johon kuuluu uuttamisvaihe ja ELISA-tekniikka, jossa käytetään parannettua kemiluminesenssireagenssia (Enfer-testi).

3. ’Sandwich’-immunomääritys PrPRes:n määrittämiseksi; tehdään denaturoinnin ja konsentroinnin jälkeen (CEA-testi).”

11 Nautojen testauksesta naudan spongiformi[se]n enkefalopatian (BSE:n) esiintymisen varalta tehdyn päätöksen 2000/764/EY muuttamisesta ja tarttuvien spongiformisten enkefalopatioiden epidemiologisesta valvonnasta tehdyn päätöksen 98/272/EY liitteen

IV saattamisesta ajan tasalle 29.12.2000 tehdyn komission päätöksen 2001/8/EY (EYVL 2001, L 2, s. 28), jota voitiin soveltaa 1.1.2001 lukien, nojalla päätöksen 98/272 liitteessä IV A olevassa 3 kohdassa mainitun CEA-testin nimeksi on tullut ”Bio-Rad” ja liitteestä IV A on tullut viimeksi mainitun päätöksen liite IV a.

12 Naudanliha-alan yhteisestä markkinajärjestelystä 17.5.1999 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1254/1999 (EYVL L 160, s. 21) 38 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Jos yhteisön markkinoilla todetaan huomattavaa hintojen nousua tai laskua, ja tällainen tilanne näyttää jatkuvan, ja jos tämän vuoksi markkinat häiriintyvät tai uhkaavat häiriintyä, voidaan toteuttaa tarvittavia toimenpiteitä.

2. Komissio antaa yksityiskohtaiset säännöt tämän artiklan soveltamisesta 43 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen.”

13 Yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksesta 17.5.1999 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1258/1999 (EYVL L 160, s. 103) 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

”– –

2. [Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston] tukiosastosta rahoitetaan:

– –

b) maatalousmarkkinoiden tasapainottamiseksi tehtävät interventiot;

– –

d) yhteisön rahoitusosuus eläinlääkintäalan erityistoimenpiteisiin, eläinlääkintäalan tarkastustoimenpiteisiin ja eläintautien hävittämistä ja seurantaa koskeviin ohjelmiin (eläinlääkintätoimenpiteet) sekä kasvien terveyttä koskeviin toimenpiteisiin;

– –”

14 Asetuksen N:o 1258/1999 3 artiklassa säädetään seuraavaa:

”– –

2. Yhteisön sääntöjen mukaisesti toteutettavat eläinlääkintäalaa ja kasvien terveyttä koskevat toimenpiteet rahoitetaan 1 artiklan 2 kohdan d alakohdan mukaisesti.

– –”

15 Nautojen testauksesta naudan spongiformin enkefalopatian (BSE:n) esiintymisen varalta ja päätöksen 98/272 muuttamisesta 29.11.2000 tehdyn komission päätöksen 2000/764/EY (EYVL L 305, s. 35), sellaisena kuin se on muutettuna 29.12.2000 tehdyllä komission päätöksellä 2001/8/EY, 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kaikki yli 30 kuukauden ikäiset naudat,

– joille on tehty neuvoston direktiivin 64/433 – – 2 artiklan n kohdassa määritelty ’erityinen hätäteurastus’ tai

– jotka on teurastettu direktiivin 64/433 – – liitteessä I olevassa VI luvussa olevan 28 kohdan c alakohdan mukaisesti,

tutkitaan jollakin päätöksen 98/272 – – liitteessä IV a luetellulla hyväksytyllä pikatestillä 1 päivästä tammikuuta 2001.

Tämän kohdan säännöksiä sovelletaan myös 1 alakohdassa tarkoitettuihin eläimiin, jotka ostetaan hävitettäviksi asetuksen – – N:o 2777/2000 mukaisesti.

2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kaikki yli 30 kuukauden ikäiset naudat, jotka ovat kuolleet tilalla tai kuljetuksessa mutta joita ei ole teurastettu ihmisravinnoksi, tutkitaan päätöksen 98/272 – – liitteessä I olevan A osan mukaisesti 1 päivästä tammikuuta 2001.

3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kaikki yli 30 kuukauden ikäiset naudat, jotka on teurastettu tavanomaisella tavalla ihmisravinnoksi, tutkitaan jollakin päätöksen 98/272 – – liitteessä IV [a] luetellulla hyväksytyllä pikatestillä viimeistään 1 päivästä heinäkuuta 2001.

– –.”

16 Päätös 2000/764 kumottiin 1.7.2001 lukien Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 999/2001 liitteiden III, X ja XI muuttamisesta tarttuvien spongiformisten enkefalopatioiden epidemiologisen valvonnan ja testaamisen osalta 22.6.2001 annetulla komission asetuksella (EY) N:o 1248/2001 (EYVL L 173, s. 12).

17 Jäsenvaltioiden vuodeksi 2001 esittämien BSE:n valvontaohjelmien hyväksymisestä ja yhteisön rahoitusosuuden vahvistamisesta 30.11.2000 tehdyn komission päätöksen 2000/773/EY (EYVL L 308, s. 35) 12 artiklassa hyväksyttiin Alankomaiden kuningaskunnan esittämä BSE:n valvontaohjelma ja yhteisön rahoitusosuuden enimmäismääräksi vahvistettiin tämän jäsenvaltion osalta 1 260 000 euroa.

18 Päätöksen 2000/773 17 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Yhteisön rahoitusosuus myönnetään 2–16 artiklassa hyväksyttyihin ohjelmiin kuuluvien toimenpiteiden lisäksi päätöksen 2000/764 – – 1 artiklan 3 kohdan mukaisesti tehtäviin testeihin, jos jäsenvaltio toimittaa muutetun ohjelman komissiolle viimeistään 15 päivänä kesäkuuta 2001.”

19 Päätöksen 2000/773 18 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Yhteisön rahoitusosuudeksi 2–16 artiklassa hyväksytyille ohjelmille vahvistetaan 30 euron testikohtaiseen enimmäismäärään asti 100 prosenttia testipakkausten ja reagenssien ostokustannuksista ([arvonlisävero] pois luettuna) testattaessa 1 päivän tammikuuta ja 31 päivän joulukuuta 2001 välisenä aikana päätöksen 2000/764 – – 1 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuja eläimiä.”

20 Asetuksen N:o 2777/2000 ensimmäisestä kolmanteen perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(1) Yhteisön naudanlihamarkkinat ovat vaikeassa kriisissä, koska uusien BSE-tapausten – – ilmenemisen vuoksi kuluttajilla ei ole luottamusta naudanlihaa kohtaan. Niin kulutus kuin tuotanto ovat laskeneet ennennäkemättömälle tasolle ja aiheuttaneet tuottajahintojen tuntuvan laskun. – – Tällaisia tilanteita varten asetuksen – – N:o 1254/1999 38 artiklan 1 kohdassa säädetään poikkeuksellisista markkinatoimenpiteistä, joita voidaan toteuttaa markkinoiden tasapainottamiseksi. Eräs näistä toimenpiteistä on järjestelmä, jolla markkinoiden voimakasta ylitarjontaa aiheuttavat eläimet vedetään lihantuotannosta eläinten hävittämiseen tarkoitetun ostojärjestelmän avulla.

(2) – – päätöksessä 2000/764 – – säädetään yli 30 kuukauden ikäisten eläinten testaamista [BSE:n varalta] koskevista erityisistä säännöistä ja hyväksytyistä testimenetelmistä. Kyseisen päätöksen mukaisesti kaikki yli 30 kuukauden ikäiset tavanomaisesti ihmisravinnoksi teurastettavat eläimet on testattava BSE:n varalta viimeistään 1 päivästä heinäkuuta 2001 alkaen. Siihen asti on asianmukaista eläinten markkinoilta vetämisessä keskittyä edellä tarkoitetun ikäisiin eläimiin, joille ei ole tehty BSE-testiä teurastuksen yhteydessä, ja sallia ihmisravinnoksi yhteisössä ja kolmansissa maissa vain sellaisten eläinten liha, joiden BSE-testin tulos on ollut negatiivinen.

(3) Jotta naudanlihamarkkinoilla saadaan aikaan nopea parannus, tällä välin olisi kannustettava yli 30 kuukauden ikäisten eläinten vapaaehtoista testaamista. Tämän vuoksi olisi annettava vaadittavien testien yhteisön rahoitusosuutta koskevat säännökset ja varmistettava samalla, että yhteisön talousarviosta ei makseta kaksinkertaista maksua yhtä aikaa.”

21 Asetuksen N:o 2777/2000 2 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Yli 30 kuukauden ikäisten nautaeläinten lihaa ja 1 päivän tammikuuta 2001 jälkeen [yhteisössä] teurastettujen nautaeläinten lihaa saa laskea markkinoille ihmisravinnoksi yhteisössä tai viedä kolmansiin maihin vain, jos – – päätöksen 98/272 – – liitteessä [IV a] tarkoitetun hyväksytyn [BSE-]pikatestin tulos on negatiivinen.

2. Yhteisö osallistuu 1 kohdassa tarkoitettujen testien rahoitukseen. Yhteisön rahoitusosuus on 100 prosenttia kaikista testipakkausten ja reagenssien kustannuksista (ilman arvonlisäveroa) 15 euron ylärajaan testiä kohti sellaisten testien osalta, jotka tehdään ennen päätöksen 2000/764 – – 1 artiklan 3 kohdassa säädetyn pakollisen testausohjelman voimaantuloa ja joka tapauksessa ennen 1 päivää heinäkuuta 2001.

Tätä rahoitusosuutta ei makseta testeistä, jotka tehdään

– päätöksen 2000/764 – – 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuille eläimille,

– eläimille, joista maksetaan tämän asetuksen 3 artiklan 3 kohdassa säädetyn ostojärjestelmän mukaisesti.

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, ettei yhteisön talousarviosta makseta kaksinkertaista tukea.”

22 Asetuksen N:o 2777/2000 3 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltion on ostettava teurastettaviksi ja kokonaan hävitettäviksi ilman 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun testin tekemistä tuottajan tai hänen edustajansa sille tarjoamat yli 30 kuukauden ikäiset nautaeläimet.

– –

4. Komissio voi antaa sellaisille jäsenvaltioille, jotka voivat komission tyydytykseksi osoittaa, että niillä on 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu riittävä testauskapasiteetti yli 30 kuukauden ikäisten eläinten tavanomaiseen teurastustuotantoon, asetuksen – – N:o

1254/1999 43 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen luvan lopettaa 1 kohdassa säädetyn ostojärjestelmän soveltamisen, ellei tehdä 3 artiklassa tarkoitettua päätöstä.

– –”

23 Asetuksen N:o 2777/2000 11 artiklan mukaisesti tätä asetusta sovellettiin 1.1.2001–30.6.2001.

24 Komissio teki asetuksen N:o 2777/2000 3 artiklan 4 kohdan perusteella Tanskan ja Alankomaiden naudanliha-alan erityistoimenpiteiden toteuttamisesta asetuksen (EY) N:o 2777/2000 mukaisesti 3.1.2001 päätöksen 2001/3/EY (EYVL L 1, s. 23), jossa määrätään seuraavaa:

”– – Alankomaille on annettava lupa lopettaa asetuksessa – – N:o 2777/2000 säädetyn ostojärjestelmän soveltaminen.”

Kansallinen säännöstö

25 Ennakkoratkaisupyynnöstä käy ilmi, että valtion harjoittamista eläinlääkintätarkastuksista 26.3.1920 annetun lain (Wet van 26 maart 1920, houdende bepalingen tot regeling van het Veeartsenijkundig Staatstoezicht, jäljempänä eläinlääkintätarkastuksista annettu laki), sellaisena kuin sitä sovellettiin pääasian tosiseikkojen tapahtumahetkellä, 68 §:n 1 momentin mukaan on kiellettyä viedä tai yrittää viedä maasta tai tarjota maasta vietäväksi tuoretta lihaa, paitsi jos lähetyksen mukaan on liitetty ministeriön vahvistamien sääntöjen mukaisesti yksi tai useampi merkki tai todistus,

joka on kiinnitetty tai annettu viranomaisten vahvistaman tutkimuksen perusteella osoituksena siitä, että ministeriön vientiä varten vahvistamia vaatimuksia on noudatettu.

26 Tämän lain 73 §:n nojalla 68 ja 69 §:ssä tarkoitetusta viranomaisten tutkimuksesta aiheutuneiden kustannusten perusteella kannetaan maksu ministeriön vahvistaman taulukon mukaisesti.

27 Eläinlääkintätarkastuksista annetun lain 68 §:n 1 momentissa tarkoitetuista vaatimuksista säädetään tuoreen lihan ja lihavalmisteiden viennistä vuonna 1985 annetussa asetuksessa (Regeling uitvoer vers vlees en vleesbereidingen 1985). Viimeksi mainittua asetusta on muutettu 21.12.2000 päätöksen 2000/764 täytäntöönpanemiseksi.

28 Kyseisen asetuksen 2 §:n 1 momentin y kohdassa säädetään, että liha ei voi olla peräisin sellaisista yli 30 kuukauden ikäisistä nautaeläimistä, joita ei ole tutkittu jollakin hyväksytyllä BSE-testillä tai joista on saatu positiivinen tulos tällaisella testillä.

29 Tämän tuomion 27 kohdassa mainitun muutoksen perusteluissa todetaan asetuksen N:o 2777/2000 osalta seuraavaa:

”Siitä, että Alankomailla on riittävä kapasiteetti toteuttaa testit, seuraa, että Alankomaihin ei sovelleta poikkeuksellisista tukitoimenpiteistä naudanliha-alalla annettua Euroopan komission asetusta. Tässä asetuksessa säädetään pääsääntöisesti pakottavasta velvollisuudesta ostaa kaikki sellaiset yli 30 kuukauden ikäiset naudat, joille ei ole tehty BSE-testiä. Koska Alankomailla on konkreettisesti kapasiteetti testata kaikki yli 30 kuukauden ikäiset naudat, ei ole mitään syytä ostaa kaikkia sellaisia nautoja, joita ei ole testattu.”

30 Eläinlääkintätarkastuksista annetun lain 73 §:ssä tarkoitetun maksun määrät vahvistetaan lihan ja lihavalmisteiden tarkastuksista perittävistä maksuista vuonna 1993 annetussa asetuksessa (Regeling tarieven keuring vlees en vleesprodukten 1993).

31 Alankomaiden hallituksen toimittamista huomautuksista käy ilmi, että tämän säännöstön nojalla 1.1. ja 1.4.2001 välisenä ajanjaksona kansalliset viranomaiset ovat vastanneet kokonaisuudessaan BSE-testeistä aiheutuneista kustannuksista, lukuun ottamatta yhteisön enintään 15 euron suuruista rahoitusosuutta testipakkauksista ja reagensseista. Näistä BSE-testeistä perittiin lihan ja lihavalmisteiden tarkastuksista perittävistä maksuista annetun asetuksen 3b §:n nojalla 1.4.2001 lukien maksu, jonka suuruudeksi on vahvistettu 70 Alankomaiden guldenia (NLG) (31,76 euroa) eläintä kohti. Vaadittujen testien kustannukset on 1.1.2002 lähtien kannettu kokonaan elinkeinonharjoittajilta. BSE-pikatestin kustannukset ovat keskimäärin 198,35 NLG (90 euroa) eläintä kohden. Tämä määrä kattaa materiaalikustannukset, näytteiden oton ja kuljetuksen sekä testien varsinaisen toteuttamisen.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

32 Rijksdienst voor de keuring van Vee en Vlees (eläinten ja lihan tarkastuksista vastaava kansallinen viranomainen) teki vuoden 2001 toukokuun ja joulukuun välisenä aikana vientiin tarkoitettujen lihojen tarkastusten yhteydessä BSE-pikatestejä Gosschalkin toimitiloissa olleille yli 30 kuukauden ikäisille naudoille.

33 Alankomaiden viranomaiset vaativat Gosschalkille vuoden 2002 helmikuun ja huhtikuun välillä osoittamillaan laskuilla viimeksi mainittua suorittamaan 31,76 euron suuruisen maksun BSE-testiä kohti eli yhteensä 1 681 279,12 euroa, joista 92 675,68 euroa liittyi vuoden 2001 touko- ja kesäkuussa toteutettuihin testeihin.

34 Gosschalk teki näistä laskuista oikaisuvaatimukset, jotka hylättiin. Rechtbank Zutphen jätti asiassa tämän jälkeen nostetun kanteen tutkimatta, koska tämä tuomioistuin katsoi, että kyseiset laskut eivät olleet hallinnollisia päätöksiä, jotka voivat olla kanteen kohteena.

35 Toukokuussa 2004 Gosschalk valitti Rechtbank Zutphenin ratkaisusta Raad van Statelle, joka totesi 3.11.2004, että valitus oli perusteltu, kumosi valituksen kohteena olleen tuomion ja palautti asian Rechtbank Zutphenille. Viimeksi mainittu tuomioistuin ratkaisi asian 17.11.2005 antamallaan tuomiolla, jossa se totesi, että Gosschalkin kanne ei ollut perusteltu, ja hylkäsi tämän korvausvaatimuksen.

36 Gosschalk valitti tästä viimeksi mainitusta tuomiosta Raad van Statelle, joka päätti lykätä ratkaisun antamista ja esittää vuoden 2001 touko- ja kesäkuussa toteutettujen BSE-testien osalta ensimmäisestä neljänteen ennakkoratkaisukysymykset ja 1.5.–31.12.2001 toteutettujen testien osalta viidennen ennakkoratkaisukysymyksen, jotka kuuluvat seuraavasti:

”1) Ovatko BSE-testit, jotka olivat tuoreen lihan ja lihavalmisteiden viennistä vuonna 1985 annetun asetuksen – – jolla on täytäntöönpantu – – päätöksen 2000/764/EY 1 artiklan 4 kohta, nojalla pakollisia 1.1.2001 lukien, – – asetuksen N:o 2777/2000 – – 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja testejä?

2) Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan myöntävästi, onko asetuksen N:o 2777/2000 2 artiklan 1 kohdan katsottava olevan – – asetuksen N:o 1258/1999 1 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettu naudanlihamarkkinoiden tasapainottamiseksi tehtävä interventio (markkinatukitoimenpide) vai saman säännöksen d alakohdassa tarkoitettu eläinlääkintäalan erityistoimenpide vai molempia?

3) Jos kyseessä on (myös) markkinatukitoimenpide, tarkoittaako tämä yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-239/01 [Saksa vastaan komissio] 30.9.2003 antama tuomio [Kok., s. I-10333] huomioon ottaen, että kyseisten testien rahoituksesta vastaa yksinomaan yhteisö ja että asetuksen N:o 2777/2000 2 artiklan 2 kohta on näin ollen asetuksen N:o 1254/1999 vastaisena pätemätön siltä osin kuin siinä säädetään, että yhteisö rahoittaa vain osan BSE-testien kustannuksista?

4) Jos katsotaan, että asetuksen N:o 2777/2000 2 artiklan 2 kohta on pätevä, estääkö tämä asetus jäsenvaltioita kantamasta BSE-testien tekemisestä aiheutuneita kustannuksia elinkeinonharjoittajilta?

5) Onko – – direktiivin 85/73/ETY – – 5 artiklan 4 kohdan toista alakohtaa tulkittava siten, että tämä direktiivi ei ole esteenä sille, että jäsenvaltio perii BSE-testeistä aiheutuneisiin kustannuksiin perustuvaa maksua? Jos tähän vastataan myöntävästi, mitkä edellytykset BSE-testeistä perittävän maksun on täytettävä?”

Ennakkoratkaisukysymysten arviointi

Ensimmäinen kysymys

37 Kansallinen tuomioistuin tiedustelee ensimmäisellä kysymyksellään, onko asetuksen N:o 2777/2000 2 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, että tämä säännös koskee BSE-testejä, jotka olivat päätöksen 2000/764 1 artiklan 3 kohdan täytäntöönpanosta annetun kansallisen lainsäädännön nojalla pakollisia Alankomaissa kaikkien sellaisten yli 30 kuukauden ikäisten nautojen osalta, jotka on teurastettu tavanomaisella tavalla ihmisravinnoksi vuoden 2001 touko- ja kesäkuussa.

38 Tämän osalta on todettava, että sekä päätöksen 2000/764 1 artiklassa että asetuksen N:o 2777/2000 2 artiklassa yksilöidään, että BSE:n määrittämiseen hyväksyttyjä pikatestejä ovat päätöksen 98/272 liitteessä IV a mainitut testit eli ”Prionics Check”-, ”Enfer”- ja ”CEA”-testit. Kyse on siis teknisesti samoista teksteistä.

39 Näiden testien toteuttamista koskevan velvollisuuden laajuudesta on todettava yhtäältä, että 29.11.2000 tehdyn päätöksen 2000/764, jota sovellettiin 1.1.2001 lähtien, 1 artiklan 3 kohdasta käy ilmi, että jäsenvaltioiden oli varmistettava, että kaikki yli 30 kuukauden ikäiset naudat, jotka oli tarkoitettu ihmisravinnoksi, tutkittiin jollakin kyseisistä testeistä viimeistään 1.7.2001 lukien.

40 Toisaalta 18.12.2000 annetussa asetuksessa N:o 2777/2000, jota myös sovellettiin 1.1.2001 lukien, myönnettiin jäsenvaltioille mahdollisuus joko tehdä BSE-testit säädettyä ikää koskevan edellytyksen täyttävien eläinten tavanomaisen teurastustuotannon osalta, jos näillä jäsenvaltioilla oli tarvittava testauskapasiteetti ja tekniset mahdollisuudet, tai soveltaa yhdistettyä järjestelmää, johon sisältyi sekä erityinen ostojärjestelmä, jossa eläimet hävitettiin, että mahdollisuuksien mukaan testaus, jolloin liha oli mahdollista laskea markkinoille, jos testien tulos oli negatiivinen.

41 Kyseisen asetuksen säännöksistä käy ilmi, että vaikka jäsenvaltioille jätettiinkin mahdollisuus valita vuoden 2001 touko- ja kesäkuussa sovellettava järjestelmä, jotta tasapainotettaisiin naudanlihamarkkinoita ja lisättäisiin kuluttajien luottamusta, valitusta järjestelmästä riippumatta kaikille eläimille, joiden liha oli tarkoitettu ihmisravinnoksi, oli tehtävä BSE-testi.

42 Näin ollen sen selvittämiseksi, ovatko Alankomaissa kyseisenä ajanjaksona pakollisesti toteutetut testit asetuksen N:o 2777/2000 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja testejä, merkitystä ei ole sillä, onko näiden testien tekemistä koskevasta velvollisuudesta

säätänyt kansallinen lainsäätäjä, joka on päättänyt aikaistaa päätöksen 2000/764 1 artiklan 3 kohdan soveltamisen alkamaan 1.1.2001, koska kyseisen jäsenvaltion on sallittu lopettavan erityisen ostojärjestelmän soveltaminen asetuksen N:o 2777/2000 3 artiklan 4 kohdan nojalla, vai johtuuko tämä velvollisuus viimeksi mainitun asetuksen 2 artiklan 1 kohdasta, jota sovelletaan sellaisessa jäsenvaltiossa, jolla ei ole riittävää kapasiteettia testata kaikkia eläimiä ja joka on myös soveltanut kyseistä ostojärjestelmää, koska ainoastaan sellainen liha, josta on saatu negatiivinen tulos jossakin kolmesta hyväksytystä testistä, voidaan hyväksyä kulutukseen ja koska kyseiset kolme testiä olivat tekniseltä kannalta katsottuina samat.

43 Näin ollen ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että asetuksen N:o 2777/2000 2 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että tässä säännöksessä tarkoitetaan BSE-testejä, jotka olivat pakollisia Alankomaissa vuoden 2001 touko- ja kesäkuussa kaiken sellaisen lihan osalta, joka oli peräisin yli 30 kuukauden ikäisistä naudoista, jotka on teurastettu ihmisravinnoksi.

Toinen ja kolmas kysymys

44 Kansallinen tuomioistuin tiedustelee sen määrittämiseksi, kenen kuuluu vastata BSE-testien rahoittamisesta, toisella ja kolmannella kysymyksellään, joita on tutkittava yhdessä, pääasiallisesti, onko asetuksen N:o 2777/2000 2 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, että kielto laskea markkinoille yli 30 kuukauden ikäisten nautojen lihaa, josta ei ole saatu negatiivista tulosta BSE-testissä, mistä on säädetty tällä säännöksellä 1.1.2001 lukien, on asetuksen N:o 1258/1999 1 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettu naudanlihamarkkinoiden tasapainottamiseksi tehtävä interventiotoimi vai pikemminkin saman 1 artiklan 2 kohdan d alakohdassa tarkoitettu eläinlääkintäalan erityistoimenpide vai sekä interventiotoimi että eläinlääkintäalan toimi. Siinä tapauksessa, että kyseisessä säännöksessä säädettäisiin interventiotoimesta, kansallinen tuomioistuin tiedustelee myös asetuksen N:o 2777/2000 2 artiklan 2 kohdan pätevyydestä siltä osin kuin siinä säädetään, että yhteisö rahoittaa vain osan testeistä aiheutuvista kustannuksista.

45 Ennakkoratkaisupyynnöstä käy ilmi, että nämä kysymykset on esitetty ottaen huomioon edellä mainitussa asiassa Saksa vastaan komissio annettu tuomio, jossa yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että kaikkien yhteisön naudanlihamarkkinoiden tasapainottamiseksi toteuttamien tukitoimenpiteiden rahoituksesta vastaa yksinomaan yhteisö.

46 Aluksi on todettava, että komissio antoi asetuksen N:o 2777/2000 asetuksen N:o 1254/1999 38 artiklan perusteella, jonka 2 kohdassa valtuutetaan komissio antamaan yksityiskohtaiset säännöt, jotka ovat tarpeen naudanlihamarkkinoiden tasapainottamiseksi, tämän asetuksen 43 artiklassa säädettyä komiteamenettelyä noudattaen.

47 Asetuksessa N:o 2777/2000 säädettiin useista toimenpiteistä, joilla oli tarkoitus parantaa nopeasti tilannetta naudanlihamarkkinoilla, jotka olivat vuoden 2000 lopussa syvässä kriisissä kuluttajien puuttuvan luottamuksen vuoksi.

48 Ensinnäkin kyseisen asetuksen ensimmäisestä perustelukappaleesta käy ilmi, että markkinoiden voimakkaan ylitarjonnan estämiseksi asetuksessa N:o 2777/2000 säädettiin asetuksen N:o 1254/1999 38 artiklan 1 kohdan perusteella poikkeuksellisesta tukitoimenpiteestä, joka toteutettiin naudanlihamarkkinoiden tasapainottamiseksi.

49 Asetuksen N:o 2777/2000 3 artiklan 1 kohdan nojalla jäsenvaltioilla oli näet tietyin edellytyksin velvollisuus ostaa teurastettaviksi ja kokonaan hävitettäviksi ilman BSE-testin tekemistä tuottajan niille tarjoamat kaikki eläimet, lukuun ottamatta päätöksen 2000/764 1 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa tarkoitettuja eläimiä, joille oli joka tapauksessa tehtävä tällainen testi. Päätöksen 2000/764 1 artiklan 1 kohdan toisesta alakohdasta käy kuitenkin ilmi, että mikäli eläimet, jotka oli ostettu niiden hävittämiseksi, täyttivät ikää koskevan edellytyksen, myös ne oli testattava.

50 Toiseksi asetuksen N:o 2777/2000 2 artiklan 1 kohdan sanamuodosta käy ilmi, että päivämäärä, josta lähtien yli 30 kuukauden ikäisten ja yhteisössä teurastettujen nautaeläinten lihaa sai laskea markkinoille ihmisravinnoksi yhteisössä tai viedä kolmansiin maihin vain, jos hyväksytyn BSE-pikatestin tulos oli negatiivinen, oli aikaistettu alkamaan 1.1.2001.

51 Kolmanneksi asetuksen N:o 2777/2000 kolmannesta perustelukappaleesta käy ilmi, että vapaaehtoisen testaamisen kannustamiseksi kyseisenä ajanjaksona eli 1.1.–30.6.2001 vaihtoehtona jäsenvaltion ostojärjestelmälle tämän asetuksen 2 artiklan 2 kohdassa säädettiin, että yhteisö osallistuu BSE-testien rahoitukseen siten, että yhteisön rahoitusosuus on 100 prosenttia kaikista testipakkausten ja reagenssien kustannuksista 15 euron ylärajaan testiä kohti.

52 Neljänneksi asetuksen N:o 2777/2000 3 artiklan 4 kohdassa on yhtä kyseisen asetuksen tavoitetta eli sitä silmällä pitäen, että yli 30 kuukauden ikäisten nautaeläinten liha voidaan sallia 1.1.2001 lähtien ihmisravinnoksi vain, jos hyväksytyn BSE-pikatestin tulos oli negatiivinen, säädetty, että jäsenvaltioilla, joilla on riittävä testauskapasiteetti yli 30 kuukauden ikäisten eläinten tavanomaiseen teurastustuotantoon, on mahdollisuus lopettaa kyseisen 3 artiklan 1 kohdassa säädetyn ostojärjestelmän soveltaminen.

53 On kuitenkin lisättävä, että se, että asetus N:o 2777/2000 annettiin asetuksen N:o 1254/1999 38 artiklan 1 kohdan perusteella, ei tarkoita, että kaikki siinä säädetyt toimenpiteet ovat asetuksen N:o 1258/1999 1 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettuja maatalousalan markkinoiden – esillä olevassa asiassa naudanlihamarkkinoiden – tasapainottamiseksi tehtäviä interventioita.

54 Yhtäältä näet asetuksen N:o 2777/2000 ensimmäisessä perustelukappaleessa viitataan asetuksen N:o 1254/1999 38 artiklan 1 kohtaan ainoastaan eläinten hävittämiseen tarkoitetun ostojärjestelmän perustamisen osalta.

55 Toisaalta asetuksen N:o 2777/2000 toisesta perustelukappaleesta ja 2 artiklasta käy ilmi, että kyseiseen erityiseen ostojärjestelmään kuuluvaa eläinten markkinoilta vetämistä oli tarkoitus soveltaa yhdessä päätöksessä 2000/764 säädettyjen BSE:n testausta koskevien erityisten sääntöjen ja päätöksessä 98/272 säädettyjen testaukseen hyväksyttyjen menettelyjen kanssa.

56 Lisäksi on muistutettava, että BSE:n valvontaa ja hävittämistä yhteisössä silmällä pitäen päätöksessä 2000/764, joka tehtiin, kuten käy ilmi sen viittauskappaleista, erityisesti eläinlääkärintarkastuksista yhteisön sisäisessä kaupassa sisämarkkinoiden toteuttamista varten 11.12.1989 annetun neuvoston direktiivin 89/662/ETY (EYVL L 395, s. 13) perusteella, säädettiin, että vuonna 2001 yli 30 kuukauden ikäiset naudat on tutkittava jollakin päätöksen 98/272 liitteessä IV a mainitulla hyväksytyllä pikatestillä kahdessa vaiheessa, jotka on porrastettu ajallisesti.

57 Näin ollen päätöksen 2000/764 1 artiklan 1 ja 2 kohdan nojalla ensimmäinen vaihe, joka alkoi 1.1.2001, koski kaikkia yli 30 kuukauden ikäisiä nautoja, joille on tehty erityinen hätäteurastus, mukaan luettuna naudat, jotka on ostettu hävitettäviksi asetuksen N:o 2777/2000 mukaisesti tai joilla oli kliinisiä oireita teurastuksessa, sekä satunnainen otos tilalla kuolleita nautoja.

58 Toinen vaihe, joka oli toteutettava pääsääntöisesti viimeistään 1.7.2001, koski päätöksen 2000/764 1 artiklan 3 kohdan nojalla kaikkia nautoja, jotka sen lisäksi, että ne täyttivät ikää koskevan edellytyksen, oli teurastettu tavanomaisella tavalla ihmisravinnoksi.

59 Näin ollen asetuksen N:o 2777/2000 2 artiklan 1 kohdassa ainoastaan aikaistettiin alkamaan 1.1.2001 se päivämäärä, joksi oli päätöksessä 2000/764 vahvistettu 1.7.2001 ja josta lähtien kaikille yli 30 kuukauden ikäisille naudoille, jotka on teurastettu yhteisössä

ihmisravinnoksi, oli täytynyt tehdä jokin päätöksen 98/272 liitteessä IV a tarkoitettu BSE-testi, ja lihaa sai laskea markkinoille vain, jos kyseisten testien tulos oli ollut negatiivinen.

60 Tästä seuraa, että velvollisuus tehdä naudoille BSE-testit on eläinlääkintätoimenpide, joka kuuluu tämän taudin hävittämistä ja seurantaa koskeviin ohjelmiin. Yhteisö rahoittaa tällaisen toimenpiteen asetuksen N:o 1258/1999 3 artiklan 2 kohdan nojalla saman asetuksen 1 artiklan 2 kohdan d alakohdan mukaisesti.

61 Näissä olosuhteissa ei ole tarpeen tutkia, onko asetuksen N:o 2777/2000 2 artiklan 2 kohta, siltä osin kuin siinä säädetään, että yhteisö vastaa vain osittain BSE-testeistä aiheutuneista kustannuksista, pätemätön, koska se on ristiriidassa asetuksen N:o 1254/1999 kanssa.

62 Kaiken edellä esitetyn perusteella toiseen ja kolmanteen kysymykseen on vastattava, että asetuksen N:o 2777/2000 2 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että kielto laskea markkinoille yli 30 kuukauden ikäisten nautojen lihaa, josta ei ole saatu negatiivista tulosta BSE-testissä, mistä on säädetty tällä säännöksellä 1.1.2001 lukien, on asetuksen N:o 1258/1999 1 artiklan 2 kohdan d alakohdassa tarkoitettu eläinlääkintätoimenpide, joka kuuluu tämän taudin hävittämistä ja seurantaa koskeviin ohjelmiin.

Neljäs ja viides kysymys

63 Kansallinen tuomioistuin tiedustelee neljännessä ja viidennessä kysymyksessään, joita on arvioitava yhdessä, pääasiallisesti, onko asetuksen N:o 2777/2000 2 artiklan 2 kohtaa ja direktiivin 85/73 4 artiklaa ja 5 artiklan 4 kohdan toista alakohtaa tulkittava siten, että

jäsenvaltiot voivat kantaa BSE-testien kustannukset elinkeinonharjoittajilta määräämällä niille maksun, ja mikäli näin on, millä perusteilla.

64 Tämän osalta on täsmennettävä, että päätöksessä 2000/773 vahvistettiin yhteisön rahoitusosuus jäsenvaltioiden vuodeksi 2001 esittämiin BSE:n valvontaohjelmiin. Yhtäältä päätöksen 2000/764 1 artiklan 1 ja 2 kohdassa mainittujen eläinten – joille on tehty erityinen hätäteurastus, jotka on ostettu hävitettäviksi asetuksen N:o 2777/2000 mukaisesti, joilla oli kliinisiä oireita teurastuksessa sekä satunnainen otos tilalla kuolleita nautoja – osalta päätöksen 2000/773 18 artiklassa yhteisön rahoitusosuudeksi on vahvistettu 100 prosenttia testipakkausten ja reagenssien ostokustannuksista ilman arvonlisäveroa 30 euron testikohtaiseen enimmäismäärään asti.

65 Toisaalta asetuksen N:o 2000/773 17 artiklassa vahvistetaan periaate yhteisön osallistumisesta päätöksen 2000/764/EY 1 artiklan 3 kohdan mukaisesti tehtävien testien eli yli 30 kuukauden ikäisille naudoille, jotka on teurastettu tavanomaisella tavalla ihmisravinnoksi, tehtävien testien rahoitukseen, mutta siinä ei kuitenkaan vahvisteta tämän rahoitusosuuden määrää.

66 Lisäksi asetuksen N:o 2777/2000 2 artiklasta käy ilmi, että yhteisön oli suoritettava päätöksen 2000/764 1 artiklan 3 kohdassa määrätyn pakollisen testausohjelman voimaantuloon saakka ja joka tapauksessa ennen 1.7.2001 rahoitusosuus, joka oli 100 prosenttia kaikista testipakkausten ja reagenssien kustannuksista ilman arvonlisäveroa 15 euron ylärajaan testiä kohti ihmisravinnoksi tarkoitetuille eläimille tehtävistä testeistä.

67 Näin ollen päätöksen 2000/773 17 ja 18 artiklan sekä asetuksen N:o 2777/2000 2 artiklan sanamuodosta käy ilmi, että näissä artikloissa vahvistetaan ainoastaan periaate, jonka mukaan yhteisö osallistuu testeistä aiheutuneiden kustannusten rahoitukseen, ja kahdessa jälkimmäisessä näistä artikloista mainitaan lisäksi rahoituksen kattamat tuotteet ja ilmoitetaan enimmäismäärä, joka suoritetaan niiden eläinten mukaan, jotka on testattava. Näissä artikloissa ei sitä vastoin mainita mitään

siitä, millä tavoin muut kuin niissä tarkoitetut kustannukset on rahoitettava, eikä niissä yksilöidä näiden kustannusten maksamisesta viime kädessä vastuussa olevaa tahoa.

68 Tämän osalta on todettava, että direktiivissä 85/73 on säädetty eläinten ja eläimistä peräisin olevien tuotteiden eläinlääkärintarkastusten ja valvonnan rahoitusta koskevista yhdenmukaisista säännöistä tarkoituksena taata sekä kansanterveys että eläinten terveys. Tämän direktiivin 1 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on huolehdittava, että ne kantavat kyseisen direktiivin liitteessä A määrättyjä yksityiskohtaisia sääntöjä noudattaen yhteisön maksun mainitussa liitteessä tarkoitettujen ihmisravinnoksi tarkoitettujen tuotteiden tarkastuksista ja valvonnasta aiheutuvista kustannuksista.

69 Direktiivin 85/73 liitteessä A olevassa I luvussa luetellaan muun muassa direktiivin 64/433 soveltamisalaan kuuluvaan tuoreeseen lihaan sovellettavat maksut. Naudanlihan osalta jäsenvaltiot kantavat teurastustoimenpiteisiin liittyvinä tarkastusmaksuina kiinteän maksun, joka on täysikasvuisista nautaeläimistä 4,5 euroa eläimeltä ja nuorista nautaeläimistä 2,5 euroa eläimeltä.

70 On kuitenkin todettava, että vaikka onkin totta, että direktiivin 64/433 liitteessä I olevan VI luvun 27 kohdan a alakohdassa säädetään, että ”ante mortem” -terveystarkastuksessa on todettava, sairastavatko eläimet ihmisiin ja eläimiin tarttuvaa tautia tai onko eläimen oireiden tai yleistilan perusteella syytä epäillä sen sairastavan tällaista tautia, BSE:tä ei kuitenkaan ole mainittu tämän direktiivin 5 artiklassa lueteltujen tautien joukossa, jotka naudoille tehtävillä eläinlääkärintarkastuksilla ja valvonnalla on tarkoitus selvittää.

71 Tästä seuraa, että BSE-testien kustannukset eivät kuulu direktiivin 85/73 liitteen A soveltamisalaan, sillä kyseinen liite koskee teurastustoimenpiteisiin liittyviä tarkastusmaksuja koskevia yhteisön maksuja. Koska näistä testeistä maksettavia määriä ei ole yhdenmukaistettu, ne voidaan näin ollen määrittää kussakin jäsenvaltiossa näiden testien toteuttamiseksi tehdyistä toimenpiteistä aiheutuvien kustannusten mukaan.

72 Yhtäältä näet direktiivin 85/73 4 artiklan 1 kohdassa säädetään, että kunnes yhteisön maksuja koskevat säännökset annetaan, jäsenvaltioiden on huolehdittava muiden kuin muun muassa 1 artiklan soveltamisalaan kuuluvien tarkastusten ja valvonnan rahoituksesta.

73 Toisaalta direktiivin 85/73 5 artiklan 4 kohdan toisen alakohdan nojalla tämä direktiivi ei vaikuta jäsenvaltioiden mahdollisuuksiin kantaa epitsoottisten eläintautien ja tarttuvien eläintautien torjuntaan tarkoitettua maksua.

74 Sekä direktiivin 85/73 säännösten sanamuodosta että systematiikasta käy ilmi, että tämän direktiivin 4 artiklan soveltamisalaan kuuluvat kansallisina maksuina jäsenvaltioiden terveystarkastusten ja valvonnan perusteella vahvistamat maksut, jotka tosin liittyvät ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläinten, esillä olevassa asiassa nautojen, teurastustoimenpiteisiin mutta joita kannetaan tutkimuksista tai jopa BSE-testien kaltaisista testeistä, joista ei ole säädetty direktiivissä 64/433, kun taas direktiivin 85/73 5 artiklan 4 kohdan toisen alakohdan soveltamisalaan kuuluvia maksuja ovat jäsenvaltioiden muihin kuin teurastustoimenpiteisiin liittyvän epitsoottisten eläintautien ja tarttuvien eläintautien torjunnan yhteydessä kantamat maksut.

75 Pääasiassa on todettava niiden BSE-testien osalta, joiden toteuttaminen on päätöksen 2000/764 1 artiklan 1 ja 2 kohdan nojalla pakollista, että vaikka nämä testit tehdäänkin teurastuksen yhteydessä, niillä on tarkoitus varmistaa, että tämä tauti on tarttunut tiettyihin riskiryhmiin kuuluviin nautoihin ja ettei niiden lihaa ole tarkoitettu ihmisravinnoksi. Koska kyseessä on siis epitsoottisten eläintautien torjunta, maksut, jotka jäsenvaltiot voivat vahvistaa tällaisten testien rahoittamiseksi, kuuluvat direktiivin 85/73 5 artiklan 4 kohdan toisen alakohdan soveltamisalaan.

76 Sitä vastoin päätöksen 2000/764 1 artiklan 3 kohdassa ja asetuksen N:o 2777/2000 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut BSE-testit liittyvät ihmisravinnoksi tarkoitettujen

nautojen teurastustoimenpiteisiin, ja ne voidaan näin ollen rahoittaa kantamalla direktiivin 85/73 4 artiklassa tarkoitettuja kansallisia maksuja.

77 Niiden edellytysten osalta, jotka on otettava huomioon vahvistettaessa tällaisia maksuja eli pääasiassa BSE-testien rahoittamiseen tarkoitettuja maksuja, direktiivin 85/73 4 artiklasta käy ilmi, että jos yhteisön maksuja ei ole, jäsenvaltiot voivat kantaa kansallisia maksuja noudattaen yhteisön maksuja koskevia periaatteita.

78 Tämän osalta direktiivin 85/73 5 artiklan 1–3 kohdasta käy ilmi, että yhteisön maksujen määrä vahvistetaan siten, että ne kattavat kustannukset, joita toimivaltaiselle viranomaiselle aiheutuu palkka- ja sosiaalikustannuksista sekä tarkastusten ja valvonnan toteuttamiseen liittyvistä hallintomenoista, että kannettujen maksujen yhteismäärä ei saa olla suurempi kuin tarkastuksen tosiasialliset kustannukset ja että maksujen suora tai välillinen palauttaminen on kiellettyä.

79 On katsottava, että näitä samoja periaatteita voidaan soveltaa analogisesti pääasian kaltaisessa tapauksessa, jossa jäsenvaltiot kantavat direktiivin 85/73 4 artiklassa tarkoitettuja kansallisia maksuja, kuten maksuja, joilla on tarkoitus kattaa ihmisravinnoksi teurastetuille naudoille tehtyjen BSE-testien toteuttamisesta aiheutuneet kustannukset.

80 Lisäksi on todettava, että direktiivin 85/73 5 artiklan 4 kohdan toisessa alakohdassa ei edellytetä jäsenvaltioiden noudattavan yhteisön maksuja koskevia periaatteita, kun ne kantavat epitsoottisten eläintautien ja tarttuvien eläintautien torjuntaan tarkoitettua maksua, kuten maksua, jolla on tarkoitus kattaa päätöksen 2000/764 1 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuille naudoille tehtyjen BSE-testien toteuttamisesta aiheutuneet kustannukset.

81 Edellä esitettyjen seikkojen perusteella neljänteen ja viidenteen kysymykseen on vastattava, että asetuksen N:o 2777/2000 2 artiklan 2 kohtaa sekä direktiivin 85/73 4 artiklaa ja 5 artiklan 4 kohdan toista alakohtaa on tulkittava siten, että ne eivät ole esteenä sille, että jäsenvaltiot kantavat kansallisia maksuja, joilla on tarkoitus rahoittaa BSE-testeistä aiheutuneet kustannukset. Ihmisravinnoksi tarkoitettujen nautojen teurastustoimenpiteisiin liittyvien maksujen kokonaismäärä on vahvistettava noudattaen yhteisön maksuja koskevia periaatteita, joiden mukaan yhtäältä tämä määrä ei saa olla suurempi kuin kustannukset, joita aiheutuu palkka- ja sosiaalikustannuksista sekä tällaisten testien toteuttamiseen liittyvistä hallintomenoista, ja toisaalta tällaisen maksun suora ja välillinen palauttaminen on kiellettyä.

Oikeudenkäyntikulut

82 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä yhteisöjen tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (kolmas jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Poikkeuksellisista tukitoimenpiteistä naudanliha-alalla 18.12.2000 annetun komission asetuksen (EY) N:o 2777/2000, sellaisena kuin se on muutettuna 19.1.2001 annetulla komission asetuksella (EY) N:o 111/2001, 2 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että tässä säännöksessä tarkoitetaan naudan spongiformisen enkefalopatian määrittämiseksi tehtyjä testejä, jotka olivat pakollisia Alankomaissa vuoden 2001 touko- ja kesäkuussa kaiken sellaisen lihan osalta, joka oli peräisin yli 30 kuukauden ikäisistä naudoista, jotka oli teurastettu ihmisravinnoksi.

2) **Asetuksen N:o 2777/2000, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 111/2001, 2 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että kielto laskea markkinoille yli 30 kuukauden ikäisten nautojen lihaa, josta ei ole saatu negatiivista tulosta naudan spongiformisen enkefalopatian määrittämiseksi tehdyssä testissä, mistä on säädetty tällä säännöksellä 1.1.2001 lukien, on yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksesta 17.5.1999 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1258/1999 1 artiklan 2 kohdan d alakohdassa tarkoitettu eläinlääkintätoimenpide, joka kuuluu naudan spongiformisen enkefalopatian hävittämistä ja seurantaa koskeviin ohjelmiin.**

3) **Asetuksen N:o 2777/2000, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 111/2001, 2 artiklan 2 kohtaa sekä direktiiveissä 89/662/ETY, 90/425/ETY, 90/675/ETY ja 91/496/ETY tarkoitettujen terveystarkastusten ja -valvonnan rahoittamisesta 29.1.1985 annetun neuvoston direktiivin 85/73/ETY, sellaisena kuin se on muutettuna ja kodifioituna 26.6.1996 annetulla neuvoston direktiivillä 96/43/EY, 4 artiklaa ja 5 artiklan 4 kohdan toista alakohtaa on tulkittava siten, että ne eivät ole esteenä sille, että jäsenvaltiot kantavat kansallisia maksuja, joilla on tarkoitus rahoittaa naudan spongiformisen enkefalopatian määrittämiseksi tehdyistä testeistä aiheutuneet kustannukset. Ihmisravinnoksi tarkoitettujen nautojen teurastustoimenpiteisiin liittyvien maksujen kokonaismäärä on vahvistettava noudattaen yhteisön maksuja koskevia periaatteita, joiden mukaan yhtäältä tämä määrä ei saa olla suurempi kuin kustannukset, joita aiheutuu palkka- ja sosiaalikustannuksista sekä tällaisten testien toteuttamiseen liittyvistä hallintomenoista, ja toisaalta tällaisen maksun suora ja välillinen palauttaminen on kiellettyä.**

Allekirjoitukset